

U sklopu polu-propalog klimatskog samita u New Yorku, dogodilo se i nešto zanimljivo: 130 banaka koje čuvaju imovinu vrijednu 47 bilijuna američkih dolara, odnosno jednu trećinu ukupne imovine kojom raspolažu banke diljem svijeta, potpisalo je Načela odgovornog bankarstva. Učinjeno je to kao korak naprijed u iskazivanju ozbiljne namjere sanacije klimatskih promjena.

Načela odgovornog bankarstva ciljaju usklađivanju strateškog poslovanja banaka s potrebama društvene promjene, a s obzirom na prijetecu klimatsku katastrofu. Odnosno, načela su priznanje banaka da se njihovo poslovanje treba mijenjati u skladu s promjenama društvenih potreba. Potpisivanjem Načela banke su priznale da njihovo poslovanje treba biti transparentnije, da njihovim klijentima treba biti jasno kako bankarske usluge stvaraju vrijednost – “za klijente, potrošače, investitore i društvo u cjelini”. Načela su zamišljena kao okvir za održiv bankarski sustav te kao pomoćni instrument za prilagođavanje industrije potrebama društva.

Načela odgovornog bankarstva objavljena su dan uoči njujorškog samita UN-a o klimi, a njihovim potpisivanjem banke su se obvezale uskladiti strategije svojih poslovanja s ciljevima Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama, i s Ciljevima održivog razvoja (iskorjenjivanje siromaštva i gladi, zaštita zdravlja, dostupno kvalitetno obrazovanje, rodna ravnopravnost, dostupnost pitke vode, jeftine energije, pošten rad i ekonomski rast, itd.). Banke su također obećale povećati svoje pozitivne utjecaje, a smanjiti negativne; zatim bolje upravljati rizicima za ljude i okoliš koji su rezultat bankarskih aktivnosti. Obećale su poticati održive prakse i omogućavati ekonomske aktivnosti koje stvaraju prosperitet. Obećale su potom još i družiti se s “dionicima” koji rade na realizaciji ciljeva UN-a i Pariškog sporazuma... Učinkovitije će upravljati svojim resursima i biti transparentni. Također će redovno obavještavati javnost o procesu usklađivanja svojih praksi s UN-ovim ciljevima.

Proturječja Ujedinjenih naroda

Načela odgovornog bankarstva nisu zaista ništa više od popisa dobrih želja. Da su banke zaista ozbiljne, onda bi i prije kraja ove godine, recimo, dale u najam sve prazne nekretnine koje se nalaze u njihovom posjedu i to po socijalnim cijenama; osigurale bi zemljama periferije industrijske kredite po poštenim kamatama. Vratile bi pozitivne kamate na štednju građana, smanjile bankarske troškove, i uvele niz društveno i politički smislenih akcija kojima će “iskorijeniti siromaštvo”, “iskorijeniti glad”, “osigurati kvalitetno obrazovanje” (nadajmo se ne modelom američkih studentskih kredita), itd...

No, sve ove utopističke želje dobro izgledaju kad se traže financijske povlastice od npr.

Europske unije ili međunarodnih financijskih institucija, ali se potom razotkrivaju kao besmislene već čitanjem UN-ovih Ciljeva održivog razvoja. Načelo trajnog ekonomskog rasta - jedno je od glavnih uzročnika postojećeg stanja. Kontinuirani ekonomski rast podrazumijeva, na primjer, proizvodnju kućanskih aparata s ugrađenim kvarovima odmah po isteku garancije (EU napokon planira zabraniti takve prakse), što pak zahtijeva nepotrebnu potrošnju sirovina, odnosno tretiranje planeta s ograničenim resursima kao beskonačno bogatoga. Isto je i s mobitelima, odjećom, kompjuterima i drugim robama u čiju je proizvodnju ugrađen princip profitabilnosti a ne onaj ekološki i socijalni. Dakle, potpisivanje UN-ovih Ciljeva održivog razvoja te baziranje buduće poslovne strategije banaka na njima - realno ne mijenja ništa. Zbog toga neće stati globalna hipereksploatacija sirovina ili uništavanje oranica za bio goriva, ili bilo koji drugi primjer koji vam trenutno pada napamet... Jer, ekonomski rast je princip od kojeg ni UN još nije odustao, ako je suditi po njihovim Ciljevima, stoga je teško očekivati da će banke odbiti profitirati od rudnika litija ili spustiti kamate, ili jeftino prodati prazne nekretnine, i sl... a sve samo zbog potreba društva. Ova kriza nije nova, i svi "dionici" o njoj su obaviješteni već 30 godina. Nisu reagirali ni 2012. istekom Kyoto sporazuma, kada je još bilo nade. Očekivanje da će potpisi banaka nešto promijeniti, posebno u kontekstu klimatskog samita kojeg mediji diljem svijeta nazivaju propalima, zaista je naivno i apolitičko očekivanje.

Izvor: bilten.org